

Картография және геоинформатика

Абрис — жергілікті жердің шамамен сызылған көрінісі, масштабсыз сурет.

Азуимут (азимут) — бақылау нүктесінен белгілі бір бағытқа жүргізілген сызықтың солтүстік бағытпен арасындағы бұрышы (градуспен өлшенеді).

Аэрофототүсірілім — ұшақ немесе дрон арқылы жер бетін жоғарыдан суретке түсіру әдісі.

Бағдарлау — картада немесе жер бетінде бағыттарды (солтүстік, оңтүстік, т.б.) анықтау.

Бұрыштық масштаб — картада немесе жоспардағы бұрыштардың нақты жердегі бұрыштармен қатынасы.

Геодезия — жердің пішіні мен өлшемін, беттің нүктелерінің орнын дәл анықтайтын ғылым.

Геоақпараттық жүйе (ГАЖ) — кеңістіктік деректерді жинау, сақтау, өңдеу және талдауға арналған компьютерлік жүйе.

Геокеңістік деректер — объектілердің нақты координаталары бар сандық ақпараттар.

Геоинформатика — географиялық ақпараттарды талдау және бейнелеудің заманауи ақпараттық технологиялары туралы ғылым.

Геопортал — картографиялық және геоақпараттық деректерді интернет арқылы ұсынатын веб-платформа.

Деректер базасы — картографиялық және географиялық мәліметтер жүйелі түрде сақталатын электрондық қор.

Дигиталды карта (сандық карта) — компьютерлік форматта жасалған электронды карта түрі.

Ени (меридиандар мен параллельдер торы) — карталар мен глобустағы географиялық координат жүйесінің сызықтары.

Жергілікті жер жоспары — шағын аумақтың кішірейтіліп салынған сызбасы, нақты масштабпен беріледі.

Жер бедері — жер бетінің тегіс емес, әр түрлі пішінді болуы (тау, аңғар, жота, т.б.).

Жол масштабы — картада немесе жоспардағы арақашықтық пен нақты арақашықтық арасындағы қатынас.

Карталар проекциясы — жердің дөңес бетін жазыққа түсіру тәсілі.

Картограмма — статистикалық көрсеткіштерді аумақтар бойынша бояу немесе штрихтау арқылы бейнелейтін карта.

Картодиаграмма — аумақтық объектілерге қатысты сандық көрсеткіштерді диаграмма түрінде көрсететін карта.

Картограф — карталарды құрастырумен айналысатын маман.

Картография — жер беті мен табиғи-әлеуметтік нысандарды карта түрінде бейнелеу туралы ғылым.

Координата — нүктенің географиялық орнын анықтайтын мәндер (ендік пен бойлық).

Масштаб — картадағы қашықтықтың жер бетіндегі нақты қашықтыққа қатынасы.

Меридиан — полюстерді қосатын және нөлдік меридианға қатысты бойлықты анықтайтын сызық.

Модельдеу (картографиялық) — географиялық нысандарды шартты белгілер арқылы үлгі түрінде көрсету процесі.

Навигация — жер бетінде немесе кеңістікте өз орнын және қозғалыс бағытын анықтау әдісі.

Номенклатура — топографиялық карталардың реттік белгілеу жүйесі.

Параллель — экваторға параллель жүргізілетін ендік сызықтар.

План — жергілікті аумақтың масштабы үлкен, нақты картографиялық кескіні.

Рельеф — жер бетінің сыртқы пішіндерінің жиынтығы (тау, ойпат, жота, аңғар, т.б.).

Символ (шартты белгі) — карталарда нысандар мен құбылыстарды көрсету үшін қолданылатын шартты таңба.

Сызықтық масштаб — картада сызылған масштаб сызығы, оның көмегімен қашықтық өлшенеді.

Сфера — жер шарының геометриялық пішініне жақын дене.

Суреттеме карта (тематикалық карта) — табиғи немесе әлеуметтік-экономикалық құбылыстарды бейнелейтін карта.

Тақырыптық карта — белгілі бір тақырыпты (мысалы, халық саны, өсімдік жамылғысы) бейнелейтін карта.

Топографиялық карта — жер бедерін және жергілікті нысандарды дәл бейнелейтін карта.

Түсірілім — аумақтың кеңістіктік деректерін жинау процесі (жер бетінде немесе әуеден).

Фотограмметрия — суреттер бойынша жердің нысандарын өлшеу және анықтау әдісі.

Цифрлық модель — жер бетінің немесе нысанның компьютерлік үлгісі.

Цифрлық жер бедері моделі (ЦЖБ) — рельефтің биіктік мәндері мен пішінін көрсететін сандық модель.

Шартты белгілер — картадағы нысандар мен құбылыстарды көрсету үшін қолданылатын графикалық белгілер жүйесі.

Шолу картасы — үлкен аумақты (ел, құрлық, дүние жүзі) қамтитын карта түрі.

Экватор — жер шарын екі жарты шарға бөлетін ең ұзын параллель.